

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Valtion ja Joensuun kaupungin välinen kasvusopimus 2016–2018

TEM/2195/09.01.01/2015

9.6.2016

VALTION JA JOENSUUN KAUPUNGIN VÄLINEN KASVUSOPIMUS

SOPIJAOSAPUOLET

Valtio: työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, valtiovarainministeriö, ulkoasiainministeriö, Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Joensuun kaupunki

Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy

Joensuun Tiedepuisto Oy

Alueella toimivat korkeakoulut: Itä-Suomen yliopisto, Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

TARKOITUS JA TAUSTA

Kasvusopimusmenettelyn lainsäädännöllisenä perustana on alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoimien hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 45 § ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen (356/2014) 14 §. Valmistelussa on noudatettu em. lain mukaista menettelytapaa, jolla on varmistettu yhteensopivuus aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelman kanssa.

Valtion ja kaupunkiseutujen välisillä kasvusopimuksilla toteutetaan hallituksen kilpailukykykärkihankkeen toimenpiteitä alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen (AIKO) käynnistämisestä. Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelman mukaisia strategisia yhteistyösopimuksia voidaan tehdä kaupunkien, kasvuyöhykkeiden ja teemakohtaisten kaupunkiverkostojen kanssa. Sopimukset ovat luonteeltaan aiesopimuksia ja ne tehdään vuosille 2016 – 2018. Hallitus on linjannut tavoitteet sopimuksellisen politiikan toteuttamiselle talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 20.10.2015.

Kasvusopimusmenettelystä vastaa työ- ja elinkeinoministeriö, joka asetti 11.2.2016 työryhmän kasvusopimusten valmistelua, seuranta- ja arviointia varten. Työryhmään kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi edustajat ympäristöministeriöstä, liikenne- ja viestintäministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä Innovaatorahoituskeskus Tekesistä. Valinnat sopimusmenettelyyn hyväksyttävistä kaupungeista teki työ- ja elinkeinoministeriö Kilpailukyvyn aliministerityöryhmää kuultuaan.

Valtio tekee kasvusopimukset seuraavien hakijatahojen kanssa:

- 1) Valtion ja kaupunkiseutujen väliset kasvusopimukset:
Joensuu, Lappeenranta-Imatra, Oulu, pääkaupunkiseutu, Tampere, Turku ja Vaasa

2) Valtion ja kasvuvyöhykkeiden väliset sopimukset:

Uudenmaan liiton koordinoima Suomen kasvukäytävä, joka ulottuu Helsingistä Seinäjoelle sekä Turun kaupungin ja Uudenmaan liiton koordinoima itä-länsi suuntaisesti Etelä-Suomen halkaiseva Pohjoinen kasvuvyöhyke

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö tekee erikseen päätöksen MAL-verkoston ja seutukaupunkiverkoston esittämien hankkeiden toteuttamisesta osana kasvusopimusmenettelyä.

TAVOITTEET

Kavusopimuksen tavoitteena on Joensuun elinkeinoelämän kasvun, kansainvälistymisen ja kilpailukyvyn vahvistaminen. Sopimuksella tuetaan hallituksen kärkihankkeiden toteuttamista ja toimenpiteet kohdennetaan selkeästi muutamiin selkeisiin kehittämisen kärkiiin.

STRATEGISET PAINOPISTEET

Joensuun seudun kärkiteema on metsäbiotalous, joka perustuu alueen osaamiseen sekä elinkeinoelämän vahvuuksiin ja tukee hallituksen kärkihankkeita. Teeman kasvua haetaan erityisesti kansainvälisiä liiketoimintaedellytyksiä kehittämällä.

Kaupunkiseudun tavoitteet perustuvat alueen osaamiskeskittymien - elinkeinoelämän ja korkeakoulujen - osaamiseen ja tukevat hallituksen kärkihankkeita. Tavoitteena on kasvu elinkeinoelämän ja korkeakoulujen välisen yhteistyön hyödyntämisen kautta. Innovaatioiden kaupallistamiseen, yritysten kansainvälistymiseen ja ulkomaisten investointien houkutteluun kytkeytyvissä kehittämistoimissa tehdään yhteistyötä Team Finland -verkoston kanssa.

Hallituksen tavoitteena on viiden prosentin innovatiivisten hankintojen osuus julkisista hankinnoista. Kaupunkien, kaupunkien omistamien liikelaitosten ja kuntayhtymien investoinnit sekä maankäytön suunnittelu tarjoavat merkittävän mahdollisuuden, jonka avulla voidaan edistää myös yritysten uusien tuotteiden ja palvelujen referenssikohteita. Joensuun kaupunki edistää osaltaan innovatiivisia ja kestäviä julkisia hankintoja ja kehittää hankintojen strategista johtamista. Joensuun tavoitteena on toteuttaa joka 5. hankinta innovatiivisesti vuonna 2018 sekä tarjota kaikki merkittävät rakennusinvestoinnit kehittämis- ja demonstraatioalustoiksi.

Maahanmuuton osalta Joensuu nostaa pakolaisten vastaanottokiintiön 150:een vuodessa, kehittää alkuvaiheen kotouttamiskäytäntöjä ja tukee laajassa yhteistyössä tehokasta siirtymää koulutuspoluille, yrittäjyyteen ja työelämään.

Joensuu on HINKU-kunta, ja sen tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2025.

TOIMENPITEET

Alueen metsäbiotalousteen liiketoimintakärkien yritysten kasvun ja kansainvälistymisedellytysten parantamiseksi sopimusosapuolet ovat sopineet seuraavien kolmen liiketoimintaekosysteemin muodostamisesta:

- Uudistuvat metsäbiomassan arvoketjut
- Puhdas hajautettu energiatuotanto
- Biotalousdigitalisaatio ja uusi palveluliiketoiminta

Lisäksi kehitetään innovaatio-HUB-osaajayhteisöä sekä Forest & Photonics & More -kokonaisuutta, ja hyödynnetään Oasis Start-up Centeriä biotalouden kansallisena kasvualustana. Metsäbiotalouteen kytkeytyviä fotoniikan ja oppimisen digitalisaation keskittymiä vahvistetaan.

Kaupunki laatii strategian ja tavoitteet innovatiivisten julkisten hankintojen edistämiseksi. Tavoitteiden toteutumista seurataan kaupungin omista lähtökohdistaan laatiman mittariston avulla. Seurattavat tavoitealueet ovat:

- Hankintojen strategisen johtamisen kehittyminen
- Markkinoiden avaaminen ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien luominen yrityksille
- Innovaatioiden ja T&K-toiminnan hankinta
  1. Symmetrinen kaupunkikeskusta -hanke
  2. Green Park älykäs yrityspuisto
  3. Koulu- ja päiväkotirakentaminen
- Innovatiivisten hankintamenettelyjen soveltaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä Tekesin kanssa tukee innovatiivisten julkisten hankintojen valmennusta (INKA- ja Huippuostajat-ohjelma) sekä ympäristöministeriö yhdessä Motiva Oy:n kanssa kestävien hankintojen osaamisen ja toimintamallien kehittämistä.

Maahanmuuttajat

Kaupunki luo yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa sellaisia elinkeinoelämän ja yrittäjyyden toimintamalleja, jotka mahdollistavat maahanmuuttajien osaamisen monipuolisen hyödyntämisen yritysten syntymisessä, kasvamisessa, kansainvälistymisessä ja viennin edistämisessä. Maahanmuuttajien alkuvaiheen palvelukokonaisuutta kehitetään erityisesti neuvontaa ja ohjausta oikealle koulutus-, työllistymis- ja yrittäjyyspolulle. Kaupunki lisää työssä oppimisen mahdollisuuksia alueellaan vakituisesti asuville maahanmuuttajille, kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden osalta yhteistyössä yliopistojen kanssa opinnäytetöiden ja harjoitteluiden kytkemiseksi alueen yrityksiin ja työelämään.

Työ- ja elinkeinoministeriö tulee osaltaan sopimuskauden aikana järjestämään tilaisuuksia, joissa esitellään suurimpien kaupunkien hyviä käytäntöjä maahanmuuttajien osaamisen hyödyntämiseksi.

Resurssiviisaus ja hiilineutraalisuus

Joensuun kaupunki edistää yhdyskuntasuunnittelussa, investoinneissa sekä hankinnoissa hiilineutraalisuutta ja resurssitehokkuutta ja huomioi teemat mm. Symmetrinen kaupunki -hankkeen toteutuksessa ja omissa toimitilainvestoinneissaan.

TOTEUTUS, SEURANTA JA RAHOITUS

Sopijaosapuolet edistävät kasvusopimuksessa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista omassa päätöksenteossään sekä huomioivat ne kansallisten politiikkalinjausten valmistelussa. Kasvusopimuksen sisällöllisiä painopisteitä edistetään mm. ELY-keskusten ohjauksessa.

Joensuun kaupunki ottaa kasvusopimuksessa sovittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisen huomioon strategiassaan ja talousarviossaan, kaavoituksessa, omistajapolitiikassa ja konserniohjauksessa sekä muussa päätöksenteossa.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto huomioi kasvusopimuksessa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet maakuntasuunnitelman, maakuntakaavan ja maakuntaohjelman sekä sen toimeenpanosuunnitelman laadinnassa.

Valtio-osapuolen sitoutuminen sopimukseen määriteltiin keväällä 2016 valtioneuvoston periaatepäätöksellä, jossa linjattiin valtion tahtotila ja tuki eri sopimusmuodoille julkisen talouden suunnitelman ja talousarvion puitteissa. Valtion rahoitustoimenpiteet edellyttävät eduskunnan päätöstä. Toimenpiteitä toteutetaan valtiontalouden ja kaupunkien kehysten ja talousarvioiden puitteissa.

Työ- ja elinkeinoministeriön rahoitus on alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen (AIKO) määrärahaa (momentti 32.50.40). Alueelliset innovaatiot ja kokeilut -määrärahalla toteutettavien hankkeiden rahoitus osoitetaan Pohjois-Karjalan liitolle, joka tekee rahoituspäätökset yksittäisille hankkeille. Rahoitettavien hankkeiden tulee olla sopimuksen- ja lainmukaisia.

Kaupunki seuraa sopimuksen toimeenpanoa ja raportoi siitä rahoittajalle ja työ- ja elinkeinoministeriölle. Raportointi voi olla myös hankekohtaista.

Joensuun kaupunki sitoutuu käyttämään AIKO-rahoitusta sopimuksen mukaisesti. Rahoittaja voi tehdä rahoituspäätöksiä sen jälkeen kun kaupunki on toimittanut sille ja työ- ja elinkeinoministeriölle täsmennetyn käyttösuunnitelman. Rahoituksen käyttösuunnitelmaa voidaan päivittää tarpeen mukaan.

Toimenpiteitä voidaan tarkistaa sopimuskauden kuluessa. Mahdollisista sopimusmuutoksista neuvotellaan niitä koskevien osapuolten sekä työ- ja elinkeinoministeriön kesken ja niistä sovitaan kirjallisesti. Muutos tulee voimaan aikaisintaan sen jälkeen kun sopimuksen muutos on allekirjoitettu.

Sopimus on voimassa vuoden 2018 loppuun saakka.

ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 9.6.2016

Olli Rehn
Elinkeinoministeri
Työ- ja elinkeinoministeriö

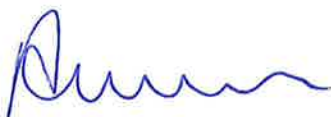
Jari Lindström
Oikeus- ja työministeri
Työ- ja elinkeinoministeriö

Alexander Stubb
Valtiovarainministeri
Valtiovarainministeriö

Sanni Grahn-Laasonen
Opetusministeri
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Anne Berner
Liikenne- ja viestintäministeri
Liikenne- ja viestintäministeriö

Kimmo Tiilikainen
Maatalous- ja ympäristöministeri
Ympäristöministeriö

Lenita Toivakka
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri
Ulkoasiainministeriö

Kari Karjalainen
Kaupunginjohtaja
Joensuun kaupunki

Petri Raivo
Rehtori
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

Ritva Saarelainen
Johtaja
Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Jaakko Puhakka
Akateeminen rehtori
Itä-Suomen yliopisto

Risto Poutiainen
Maakuntajohtaja
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Pekka Nuutinen
Toimitusjohtaja
Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy

Jari Lauronen
Toimitusjohtaja
Joensuun Tiedepuisto Oy